III. évfolyam — Arad, 1888. Április 16. Hétfő. — 105-ik szám.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utcza 1. sz., földszint.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Petőfi-utcza 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasárnaputáni szám 8 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési arak:
Helyben házhoz hordva.

Egész évre	12 frt
Fél évre	6 frt
Negyedévre	3 frt
Egy hóra	1 frt

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.
Százalékot nem adunk.

Arad, április 15.

A Bismarck lemondásához a „Times" azt iratja magának Berlinből, hogy a kanczellárválság közvetlen múlt küszöbén áll olyan megoldásnak, a mely Németországnak megtartja a kanczellár szolgálatát és lehetővé teszi a császárnénak, hogy czélját elérhesse. Ez eredmény elérésére magas állásu egyének támogatása és helyeslése között a szövetséges kormányok működnek. Törekvésük alapjául az szolgál, hogy a kanczellárt talán egyenest Oroszországból biztositsák a felől, hogy aggodalmai a tervezett házasság politikai következményeit illetőleg tulzottak, vagy pedig teljesen alaptalanok.

A brüsszeli orosz félhivatalos szerint a jelenlegi körülmények közepette e házasság bizonyára közönyösen hagyja Oroszországot, minthogy a herczegnek magánéletbe történt visszavonulása elnémitotta azt az elégedetlenséget, melyet a herczeg magatartása Oroszországban keltett; de a bolgár kérdés jövője sürü homályba marad burkolva, s miután remélik, hogy Koburg herczeg nemsokára tanácsosnak fogja találni, hogy elhagyja Bulgáriát, az a kérdés, hogy ki jöjjön utánna, különböző jelöltségek felvetésére fog alkalmat adni és Battenberg herczeg hivei nem fogják elmulasztani, hogy az ő jelöltségét is felállitsák. Minthogy az eszélyes politika abban áll, hogy mindenben előrelátó legyen, tagadhatatlan, hogy Bismarck eszélyességének adta bizonyitékát, midőn e házasságot ellenezte.

— **A véderő módositása.** A mindkét állam törvényhozásának előterjesztett véderőtörvényjavaslat, több oldalról azon nézetre nyujtott alkalmat, hogy az általános védkötelezettség tartós emelését s ezzel kapcsolatosan évi több szükségletet foglal magában. Ez a nézet téves. A létszámnak béke idején való állandó szaporithatásáról absolute szó sincs. A hadügyi kormányzat a költség vetés keretében igen gyakran rendelkezik a szükséges összegekkel, hogy egyes ezredek békelétszámát szaporithassa, de nem volt abban a helyzetben, hogy az erre megkivántató legénységet behivhassa. Ha jövőre a tartalékosok és póttartalékosoknak egyes vidékeken netán több hónapra való behivása válnék esetleg szükségessé, a hadügyi kormány a hadgyakorlatoknál igen könnyen meg fogja takarithatni azon összegeket, a melyek az ezen behivásokkal járó költségtöbbletek fedezésére megkivántatnak, s tényleg takarékossági szempontból az idényre nincsenek is nagy hadtestgyakorlatok kilátásba véve, s még a hadosztálygyakorlatok is — a melyeknek egyrészénél ő felsége jelen lesz — valószinüleg kisebb terjedelemben fognak végbemenni.

Hitelmüveletek. Azon különböző közleményekre vonatkozólag, melyek a magyar pénzügyminiszter által állitólag jelenleg végrehajtandó több rendbeli hitelmüveletről szólanak, a „Bud. Corr." a következőket irja: Tisza Kálmán miniszterelnök legközelebb a képviselőháznak törvényjavaslatokat fog előterjeszteni az északkeleti, kassa-oderbergi és magyar gácsországi vasutak tőkéje kamatbiztositékának felemelése iránt a végből, hogy ezek a vasutak összesen effektive 17.200,000 frt beszerzésére ujabb elsőbbségeket bocsáthassanak ki. Ezen összeg egyrésze különböző hadászati szempontokból szükséges vágányszaporitásokra és forgalmi anyag beszerzésekre, nagyobb része pedig korábban nyert előlegeknek az államkincstárba való visszafizetésére fog fordittatni. Az ujonnan kibocsátandó elsőbbségek kamatlábja és valutája csak később fog a pénzügyminiszter által megállapittatni. — A Vaskapu-szabályozást a kormány mindenesetre még a jelen év folyamában meg fogja kezdeni. Miután azonban ezen munkálatok több évet fognak igénybe venni és egyelőre nagyobb összegek erre a czélra nem szükségeltetnek, a kormány ezen munkálatokra szükséges összegek beszerzésére vonatkozó különféle, rendelkezésére álló ajánlatok tekintetében a legközelebbi időben egyáltalában nem határoz. Ha a Vaskapu szabályozási munkálatnak keresztülvitelére önálló hitelmüvelet válnék szükségessé, ez a müvelet az összel is keresztül vihető, a mely időpontig az a kérdés is el lesz dönthető, ha vajjon ezen pénzbeszerzés sorsjegy kibocsátás által történjék-e. Azon optióra nézve, melyet a Rotschild-csoport egy még hátralevő aranyjáradék részletre gyakorolni van feljogositva, a pénzügyminiszternek sincs semminemüingerenciája az opczio határidejének lejárta előtt. Az állampénztárnak helyzete egyébiránt oly kedvező, hogy a járadék eladás egyáltalában nem mutatkozik sürgősen szükségesnek.

A „Gazette Transylvanica" sajtópöre, melyet a kolozsvári esküdtszék márcz. 21-én tárgyalt, szombaton foglalkoztatta a kir. kuriát. A sajtóvétség miatt négy havi államfogházra itélt Bobanku István segédszerkesztő tudvalevőleg semmiségi panaszt jelentett be az esküdtszék verdiktje ellen. A kuria sajtótanácsa Manojlovich Emil elnöklete alatt és Tomcsányi biró referálása alapján a semmiségi panaszt elvetette.

Országgyülés.

— **A képviselőház ülése április 14-én.** —

A képviselőház szombati ülésében a Lloyd szerződésre vonatkozó törvényjavaslat harmadszori felolvasásban is elfogadtatván, folytatólagosan tárgyaltatott ujból a kaposvári választással kapcsolatos szennai kérvény, melyben az ellenzék részéről Szalay Imre, Uray Imre és Farkas Imre szóltak, ez utóbbi beleszőve beszédébe még a mohácsi vészt, meg Budai Ezsaiást is. Fabinyi miniszter jogi és törvényes szempontból igazolá a kormány álláspontját ez ügyben — az ellenzéki invektivák ellenében. Erre Gajáry előadó szólt, kimutatva az ellenzéki érvelések tarthatlanságát s azt az abnormitást, mely az okból következnék, hogy a ház felülbirálja az ez ügyben már meghozott biráló bizottsági itéletet; különösen Bernáth Dezsőnek egy multkori hatásos hasonlatát szedte szét igen ügyesen az előadó, kinek beszéde a többség soraiban gyakori, zajos helyeslésre talált.

Most hosszu, élénk és részben ingerült vita támadt a felett, hogy van-e Apponyi grófnak joga zárszóra vagy sem Apponyi ugyanis régebben inditványt adott be, mely szerint a szennai kérvény az igazságügyi bizottságnak adatnék ki véleményadás végett. A ház elnöke támaszkodva a házszabályokra, azt vitatta, hogy ez nem elleninditvány, tehát Apponyit nem illeti meg a zárszó. Hasonló nézetben volt Tisza miniszterelnök is, de ki arra kérte a házat, engedje mégis szólni Apponyit. Erre Apponyi felállt s kijelenté, hogy mert nézete szerint neki joga van szólni, nem fogadja el a koncessziót. Szóltak még a kérdéshez Szederkényi, Horváth G., Madarász J., Haviar és ujra Tisza, meg az elnök. A ház végül Apponyi inditványának s a külön véleménynek mellőzésével, elfogadta a kérvényi bizottság határozati javaslatát, mely szerint a szennai kérvény, visszavehetés czéljából a ház irattárában helyeztetik el.

Ezután a bejelentett interpelláczió előterjesztésére került a sor.

Fenyvessy Ferencz a ház figyelmét felhivja arra, hogy a bécsi német nagykövetnek az osztrák Reichsrathhoz és a magyar képviselőházhoz intézett levelében — mint azt a bécsi lapok közlik — a közjogi helyzetet sértő kifejezések vannak. A miniszter elnök ur által a képviselőházhoz benyujtott ferditás nem felel meg a bécsi lapokban közölt szövegnek, ugy látszik nem is leforditották, hanem kiforditották. A következő interpellácziót intézi a miniszterelnökhöz: Vonatkozással Németország nagykövetének a közös külügyminiszterhez intézett azon levelére, melyben a nagykövet ur az osztrák Reichsrathnak és a magyar országgyülésnek a Vilmos császár halála alkalmából tett részvétnyilatkozatokért kormánya meghagyásából hálát mond, a következő kérdéseket intézem a miniszterelnök urhoz: 1. Hiteles-e azon szöveg, mely a bécsi hirlapok tudósitási szerint az osztrák Reichsrathban felolvastatott? 2. Ha hiteles, minthogy abban ugy a közös külügyminiszternek, mint a magyar parlamentnek megjelölésére kétségkivül csak akaratlan tévedésből oly kifejezések használtatnak, melyek az ország közjogi állásával és az ő felsége által szentesitett alaptörvényekkel ellentétben állanak: kérdem: tett-e vagy szándékozik e tenni a miniszterelnök ur lépéseket arra, hogy ehhez hasonló tévedések ezentul elkerültessenek és Magyarország közjogi állása a diplomácziai mindennemü érintkezésben is mindenkor a kellő tiszteletben részesüljön?

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Ha méltóztatnak megengedni — mert tudom, hogy ez a ház engedelmétől függ, — óhajtanak azonnal válaszolni. (Halljuk! Halljuk!)

A felett t. ház, nem akarok vitatkozni, hogy azon kegyességet, melylyel a t. képviselő ur Reuss herczegről nyilatkozott, hogy t. i. bizonyára nem czélzatosan, nem szándékkal, hanem öntudatlanul követte el a hibát, valami nagyon hizelgőnek fogja-e az találni és nagyon tapintatos-e egy velünk szövetségben álló állam nagykövetével szemben? (Zaj a szélsőbal oldalon. Halljuk! Halljuk!) A felett sem kivánok vitatkozni, vajjon — mint a képviselő ur ez alkalommal is szives volt felhozni — a nem teljesen korrekt kifejezések azóta fordulnak-e csak elő, vagy azóta fordulnak elő gyakrabban, mióta ezen annyiszor szememre vetett tizenhárom évi — eliamerem, hogy nagyon hosszu — miniszterségem tart, vagy pedig sokkal nagyobb figyelemmel és sokkal szorgosabban kerültetnek-e, mint bármikor ezelőtt.

A felett sem vitatkozom, hogy mást parlamentek ily esetben mit mondanának; de az igenis meggyőződésem, hogy más parlamentekben, mielőtt épen ily dologban interpellálnának, az illető venné magának azt a fáradságot megtudni, csakugyan van-e alap az interpellácziora? De ez nálunk ugy látszik, nem szokás és ezt sem veszem rossz néven.

A mi azonban a választ illeti, engedje meg a t. ház, hogy a helyett, hogy e kérdésekre egyenesen válaszoljak, — sokkal jobban fogok válaszolni, mintha egyenesen válaszolnék — már csak azért is, hogy a képviselő ur meggyőződhessék arról, hogy a mit én közöltem, leforditás és nem kiforditás volt: felolvassam az általam április 7-én kapott — itt van rajta a praesentatum — levelet, melynak alapján én a képviselőházat értesitettem. Németul olvasom, nehogy ismét a kiforditás gyanujába essem. (Halljuk.)

Madarász József: Németül irnak a magyar miniszterelnöknek?

Tisza Kálmán miniszterelnök: Már a német nagykövet csakugyan nem irhat senkinek magyarul! (Élénk hosszas derültség.)

Ezt a levelet pedig, a mint mindjárt meg fog a t. képviselő ur győződni, a német nagykövet irta. (Olvassa.)

Der unterzeichnete deutsche Botschafter hat die Ehre im Auftrage seiner Allerhöchsten Regierung sr. Excellenz den k. und k. oesterreichisch-ungarischen Minister der Kaiserlichen Hauses und des Aussern, Herrn Grafen Kálnoky de Köröspatak ganz ergebenst zu bitten, den Herren Präsidenten des oesterreichischen Herrenhauses und des Abgeordnetenhauses, so wie des ungarischen Ober- und Unterhauses zu eröffnen, dass der deutsche Reichstag in der Sitzung vom 19. d. Monates den einstimmigen Beschluss gefasst hat, auszusprechen, dass die Zeichen der besonderen Verehrung für unseren aus dieser Zeitlichkeit abgerufenen erhabenen Monarchen, und der warmen Theilnahme an der Trauer des ganzen deutschen Volkes, welche diese Vertretungskörper inso beredter Weise zum Ausdruck gebracht haben in ganz Deutschland überall die tiefste Rührung und die wärmste Dankbarkeit hervorgerufen haben. Diese Haltung der Oesterreichisch-Ungarischen Parlamente bildet eine erhebende Kundgebung der freundschaftlichen Beziehungen, welche zwischen beiden Völkern bestehn." (Derültség jobbfelől. Halljuk! Halljuk!) T. képviselőház! Látom, a képviselő ur felmutatja, hibetőleg a „Wiener Zeitung"-ot, a bécsi hivatalos lapot. Engedelmet kérek, én nem tudtam még eddig, hogy az én eljárásomat abból kell megitélni, hogy azon lap mit ir. (Derültség.) En a magam eljárásáért vállalok felelősséget; arról is biztosithatom a képviselő urat, hogy a monarchia másik államának kormányához, szóról-szóra ugyanezen irat érkezett. Hogyan történt az, hogy ott az a szó kimaradt, lett légyen nyomdahiba, vagy lett légyen oly felfogásnak eredménye, melyhez hasonló előttem is nyilvánittatott, mielőtt a közlemény megküldetett, de melyet én nem osztottam, azon

---

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Április 16.)

„Stilton Timot"-ból.

(Az mai premiére alkalmából.)

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Ujházi Ede — kinek vendégszereplése olyan méltó feltünést kelt Aradon, — ma, hétfőn lép fel negyedszer és pedig egyik bravour-szerepében.

Ujházi Stilton Timot lovagot játsza ebben az öt felvonásos vigjátékban és pompás humorával teljesen elárasztja ez originális alakot.

Az alábbi mutatvány teljesen karakterizálja Stilton egész lényét és a második felvonás elején veszi kezdetét.

Ugyhisszük, hogy olvasóink szivesen veszik e mutatványt, mely egyik legérdekesebb része a darabnak és itt következik:

— II. felvonás —

1. jelenet. Stilton (asztalnál ül és egy épitészeti tervet nézeget. Különböző iparosok veszik körül.)

Stilton. Már az igaz, hogy én nem vagyok képes kiokosodni ebből a dologból (az épitészhez). Nézze csak, mester, ez itt a hossza, ez pedig a széle a villának? És csak két emeletes lesz? S aztán nem megparancsoltam én önnek, hogy legyen ormok és csucsok legyenek a fedelen? És ez itt egészen lapos.

Epitőmester. (félre) Fajankó! (fenn.) Lovag ur, ez itt az alaprajz — ez pedig a metszet. Most tekintse ön az emelkedést és mindjárt fogja látni a . . .

Stilton. Aha! Ez mégis különb lesz egy kicsit, mint a régi.

Epitőm. (félre) Valóban egy kicsit. (fenn.) S most uram, tekintve a kőburkolatot, ajánlanám önnek a . . . .

Stilton. Kőburkolat! Bolondság az egész! Mondtam önnek, hogy házamat a legelegánsabban akarom elkészittetni, és igy semmi beburkolást nem engedek meg.

Epitőm. Jól van, uram, bizza csak teljesen rám, tudom, hogy nem lesz oka panaszra.

Stilton. Soha se bizakodjék el oly nagyon, ismerem én már a maga fajtáju embereket, s nem is bizom bennök olyan teljesen.

Epitőm. (félre) Szemtelen szerencsefi (el.)

Stilton. Hej, hallja! Ugye maga a könyvkereskedő? Biztos ön benne, hogy helyesen vette a mértéket?

Könyvkereskedő (nevetést fojt vissza) Kétségtelenül, uram. És az általam előterjesztett jegyzék türhetően be fogja tölteni a szekrényeket.

Stilton. Egész pénzhalmaz, a mit ily haszontalanságokra kidobok. De biztos ön, egészen biztos, hogy minden rangos emberhez illik olvasni és könyvtárt tartani?

Könyvkereskedő. Oly rangban levő urnak, mint ön, lovag ur, teljesen nélkülözhetlen egy könyvtár.

Stilton. Oh igen — de — hallja! mi véleménye van magának ezekről a régi irókról?

Könyvkereskedő. Ez a régi jeles angol irók legteljesebb gyüjteménye.

Stilton. Soha sem tudnék élvezetet találni, a nehézkes régi angol nyelvben. Különben is teljesen ujra butorozván házamat (pénzt csörget a zsebében.) csak is uj könyveket akarok látni könyvtáramban. Tehát a régieket hagyja ki a jegyzékből, mert ugy sem veszem meg.

Könyvkereskedő: A mint tetszik.

Stilton: Nézze csak, én ezeket a mintákat nem szeretem, sokkal több arany legyen a táblákon.

Könyvkereskedő. Több arany! Hisz uram, ez már oly dus aranyozás, hogy még többet adni rá annyi volna, mint vajat kenni a szalonnára.

Stilton. Vaj és szalonna! Nyomorult szolga! Az az én dolgom! En ugy vélem — hogy nem vélek semmit. Most hordja el magát, s tegyen ugy, mint parancsoltam. (félre.) Ez bizonyára oda czélzott, hogy én valamikor sajtot . . .

Könyvkereskedő. (a többiekhez) Az öreg sajtkereskedő megfeledkezett magáról. (el.)

Stilton. Ah, ugye maga a szobafestő?

Festő. Diszitő és diszletfestő, uram.

Stilton. Milyen szép czimek, kicsalni az ember zsebéből a pénzt. Festő, találtam és pedig nem is egyedül, s ily dolgokat nem türhetek házamban. Ki az a ficzkó, ki éjjelenként az ön ablaka alá jár, orditani és hegedülni?

Festő. Azt megteheti lovag ur, amennyire a jóizlés szabályai megengedik.

Stilton. Megint az az izlés! En nem tudom mi köze ide az izlésnek! Emlékszik még mit mondtam az ebédlő boltozatára nézve? Szép kék és rózsaszinü felhőket akarok, a középre pedig a teli holdat, és körülötte hét csillagot.

Festő. Telt holdat! Hisz uram az a terem oly alacsony, hogy a mennyezeten levő telt hold, egy nagy aranyos chesterei sajtnak fog feltünni.

Stilton. Ismét sajt! Egy szót se többet mester, különben is ön azt festi, a mit én parancsolok.

Festő. Jól van uram, ha ön kivánja akár minden égi konstelláczióban felfestem a holdat (el.)

Stilton. (a többiekhez) Önök most elmehetnek. (felkel) (nevetséges méltóságteljes mozdulattal) Ma nem tartok tovább kihallgatást. (Iparosok elmennek.) Szemtelen gazemberek. Az csakugyan csudálatos egy dolog, hogy én ámbár mindent elkövetek, hogy sajtszagu multamat elfeledjem, ezzel az arczátlan néppel, sehogy sem tudom feledtetni. Azután ezek a ficzkók mindig jó izlésemben kétkednek. Az én jó izlésemben. Hajdan tonna számra vettem a turót és sajtot csupán a minta megizlelése után, és még sincs izlésem! Ha ki nem adom nekik az utat, még mind a hét érzékemtől megfosztanak. Az egyik azt mondja nincs füle a zenéhez, a másik, hogy szemekkel kellene birnom a festményekhez — (előveszi burnótszelenczéjét és jó adagot felszi.) Utoljára még azt mondaná valamelyik, hogy orrom sincs a tubákhoz. Ahá, itt jő Sally! Az ő korában igy élni, s hagyni magából bolondot üzni, az már mégis sok! No de véget is vetek az ő bolondériáinak, arról jót állok.

2. JELENET. SALLY. STILTON.

Sally. Kérem, Stilton ur, az ön rendeletéből vagy az ön tudomásával tagadják meg tőlem a gyümölcsös kert kulcsát?

Stilton. Parancsomra, határozott parancsomra!

Sally. És miért, Stilton ur?

Stilton. Mert önt nehány este künt üveges, mai nap már nem elég jó. Mindazonáltal én becsülöm az ön estimumát, csak hagyjon engem saját pénzemen bőven aranyoztatni.

Festő. Azt megteheti lovag ur, amennyire a jóizlés szabályai megengedik.

Stilton. Megint az az izlés! En nem tudom mi köze ide az izlésnek! Emlékszik még mit mondtam az ebédlő boltozatára nézve? Szép kék és rózsaszinü felhőket akarok, a középre pedig a teli holdat, és körülötte hét csillagot.

Festő. Telt holdat! Hisz uram az a terem oly alacsony, hogy a mennyezeten levő telt hold, egy nagy aranyos chesterei sajtnak fog feltünni.

Stilton. Ismét sajt! Egy szót se többet mester, különben is ön azt festi, a mit én parancsolok.

Festő. Jól van uram, ha ön kivánja akár minden égi konstelláczióban felfestem a holdat (el.)

Stilton. (a többiekhez) Önök most elmehetnek. (felkel) (nevetséges méltóságteljes mozdulattal) Ma nem tartok tovább kihallgatást. (Iparosok elmennek.) Szemtelen gazemberek. Az csakugyan csudálatos egy dolog, hogy én ámbár mindent elkövetek, hogy sajtszagu multamat elfeledjem, ezzel az arczátlan néppel, sehogy sem tudom feledtetni. Azután ezek a ficzkók mindig jó izlésemben kétkednek. Az én jó izlésemben. Hajdan tonna számra vettem a turót és sajtot csupán a minta megizlelése után, és még sincs izlésem! Ha ki nem adom nekik az utat, még mind a hét érzékemtől megfosztanak. Az egyik azt mondja nincs füle a zenéhez, a másik, hogy szemekkel kellene birnom a festményekhez — (előveszi burnótszelenczéjét és jó adagot felszi.) Utoljára még azt mondaná valamelyik, hogy orrom sincs a tubákhoz. Ahá, itt jő Sally! Az ő korában igy élni, s hagyni magából bolondot üzni, az már mégis sok! No de véget is vetek az ő bolondériáinak, arról jót állok.

2. JELENET. SALLY. STILTON.

Sally. Kérem, Stilton ur, az ön rendeletéből vagy az ön tudomásával tagadják meg tőlem a gyümölcsös kert kulcsát?

Stilton. Parancsomra, határozott parancsomra!

Sally. És miért, Stilton ur?

Stilton. Mert önt nehány este künt találtam és pedig nem is egyedül, s ily dolgokat nem türhetek házamban. Ki az a ficzkó, ki éjjelenként az ön ablaka alá jár, orditani és hegedülni?

Sally. Orditani! Kérem, Stilton ur, válogassa meg kissé jobban a szavakat. Az, a mit orditásnak nevez, az éjjeli zene.

Stilton. Nyávogás, vonitás! De mai napság mindennek oly finom neveket adnak. Ki az a ficzkó, azt szeretném tudni?

Sally. (félre.) Az én szivem Augusztusát ficzkónak nevezni! (fenn.) O egy tökéletes gentleman, kitünő müvelt ifju.

Stilton. Ha az a bizonyos ur olyan finom modoru, miért nem tesz ugy, mint más jól nevelt gentleman, s miért nem szólt igy: Sanders Sally kisasszony, akar-e nőm lenni?

Sally. Most még nem nevezhetem meg, elég ha én tudom. Bizonyára fontos okai lehetnek rá, hogy áruházához folyamodik.

Stilton. Jó, én hiszek önnek, de még is különös, hogy becsületes emberek igy áruházában kóborolnak.

Sally. Végtére is az ön véleménye rám nézve közömbös. Nekem háromszáz font évi jövedelmem van, s tetszésem szerint fogok férjhez menni s legközelebb meglátja ön, hogy tekintetes . . .

Stilton. Tekintetes? Miért nem méltóságos! Bolondság az egész. Milyen vén is ön?

Sally. Én — vén?

Stilton. Igen, hány éves ön?

Sally. Uram, ön bosszantását tulságig viszi.

Stilton. Tudomásom szerint 45 mult. Egy szó, mint száz, nem türöm kertemben az ön holdvilágos sétáit. Önnek már volt azon bizonyossal négy-öt találkája. S nem csak a rosz példa, melyet ebből leányom merit, és Rivers Ellen, ki a nevelőhöz fog férjhez menni, hanem a magnum skandalum is, melyet ön viseletével előidéz, inditott engem arra, hogy megtiltsam a gyümölcsöskertben való barangolást.

Sally. De . .

Stilton. Semmi de! Csak egyszer a kesem közé kerüljön, akasszanak fel, ha elvissi szárazan.

IRODALOM és MÜVÉSZET.

— **Az akadémia nagyhete.** Az akadémia elnöksége az 1888. évi nagygyülés napjait következően tüzte ki: május 1-én kedden délután 5 órakor osztály ülések, május 2-án szerdán déli 12 órakor az igazgató tanácsülése, május 3-án, csütörtökön délután 5 órakor az összes akadémia ülése, május 4-én pénteken délután 5 órakor az akademia elegyes ülése, délután fél 6-kor az akademia ülése. Az ünnepélyes közülés május 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. A tagajánlásokból érdekesnek tartjuk azonban megemliteni, hogy József főherczeget Hunfalvy Pál és Ponori Thewrewk Emil »Csigány nyelvtan"-áért, Szász Károly pedig egyéb érdemeiért ajánlák a nyelv- és széptudományi osztály tiszteleti tagjának. A második osztálynál Pulszky Ferencz ajánlá gróf Andrássy Gyulát tiszteleti tagul, mint olyat, »ki nem irt ugyan történelmet, de csinált magyar történelmet." Tisza Kálmán kormányelnököt Schwarcz Gyula ajánlá, kiemelve, hogy neki alkotmányos életünkben kultur-politikai jelentőségü törvényhozási érdemei vannak. Az ő kormányzása alatt alkottatott meg az a törvény, mely a tudomány és irodalom munkásainak helyet adott a főrendiházban. Ajánlja tehát mint államférfit, mint alkotmányos életünk egyik vezéralakját és mint az akademia jóltevőjét.

— **A szintársulati konczessziók ügyében** az orsz. szinész-egyesület közp. igazgató-tanácsa üdvös határozatot hozott. Jövőre ugyanis csak a megszabott határidőn belül véleményez konczessziót s ezentul nem. A konczesszió nélküli szervezkedés pedig semmisnek fog tekintetni. Igy talán végre valahára csak valamikép rendbe jön a vidéki szinészet.

nézet ugyanis, hogy ott, a hol a köszönet következik a levél végén, csak az mondassék, a mi azon testületet illeti, hogy ezen felfogás volt-e az oka vagy nem, — mondom — azt nem tudom. Én nem osztoztam ama felfogásban, ezért máskép jártam el, mert azt hittem, hogy ily hivatalos aktát egészében kell közölni, természetesen feltéve, hogy mi nálunk megértik, mi vonatkozik ránk, az osztrák reichsrathban megértik, mi vonatkozik rájuk. De mondom azt, hogy nyomdahiba-e, vagy ezen téves felfogás eredménye, nem tudom. De ismétlem, azt hiszem, megnyöztem a képviselő urat, hogy itten az a közjogi sérelem még csak a formákban sem követtetett el, meggyőztem arról is talán, hogy én igenis leforditottam, de nem kiforditottam azt, a mi közölve volt.

Higyje el, t. képviselő ur, nem magamért beszélek, nekem tökéletesen mindegy a támadásból, a gyanusitásból egygyel több vagy kevesebb, az már számba sem jön. (Derültség és tetszés jobbfelől.) Hanem igen ajánlatos volna, ha a képviselő urak, mielőtt interpellacziót hiresztelnek, mielőtt lapjaikban ily ügyben positiv véleményt mondanak, mégis iparkodnának megtudni, mint áll a dolog? mert, mégis engedjenek meg, de a közjogi aggályok iránti lelkesedésüket némileg, nem mondom kétes, de homályos szinben tünteti fel, midőn mindjárt kimondják, hogy azon nagykövet bizonyosan nem akart sérteni, a külügyminiszter sem akart sérteni, Tisza már látta, mi van benne, de nem volt hatósága azt előterjeszteni, hogy kiigazittassék és mindezt ugy mondják, mintha ott ültek volna mellette . . . (Tetszés és derültség jobbfelől.)

Fenyvessy Ferencz: Nem azt mondottam!

Tisza Kálmán miniszterelnök: Engedelmet kérek, hivatkoztam a képviselő ur mondására, a ki méltóztatott kiforditásról beszélni, a többit pedig vettem abból a lapból, a melyet bizonyosan nem én sugalmazok. (Derültség jobbfelől.) Hát sokkal helyesebb volna mindezen dolgoknak, a melyeket nem is tudhatnak, előbb végére járni, mintsem ugy oda állitani csak azért, hogy egy magyar minisztert tanitani lehessen. (Zajos helyeslés a jobboldalon, ellenmondások a baloldalról.)

Ismétlem, nem szólok magamért, mert nekem már az tökéletesen mindegy, hanem egyet, mégis kérek, a parlament és az interpeliáczió fontos jogának érdekében, kérem azt, ne méltóztassanak interpellácziók meggondolatlan — bocsásson meg e szóért a képviselő ur — tevésével magukat annak kitenni, hogy egy kissé az interpellaczionalis jog fontosságának rovására is — igy majdnem nevetségesekké vállhassanak. (Élénk derültség a jobboldalon. Ellenmondások a baloldalon.)

Fenyvessy Ferencz a miniszter válaszát tudomásul veszi, de annak illusztrálására, hogy a Deák-párt alatt történt-e vagy most történik több közjogi sértés, bemutatja az Armee-Verordnungsblatt egyik ujabb számát, melyben Bauer közös külügyminisztert ő felsége „Reichskriegsminister"-ré nevezi ki.

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház! A t. képviselő ur egy uj kérdést vetett fel mostani válaszában. Nem vonom kétségbe hogy joga volt hozzá. (Zaj. Felkiáltások balfelől: Illusztrálásul!) Tehát illusztrálásul. A t. képviselő ur — kinek azon irigylendő tulajdona van, hogy sokkal fiatalabb nálam, ezért bihetőleg nem tudja, hogy 1868-ban a Deák-párt uralma és gróf Andrássy ministersége alatt, majd később a házban maga Deák Ferencz által lett elfogadva az, hogy a Reichskriegsminiszter magyarul közös hadügyminiszternek neveztessék. Ezt nem én csináltam, ez történt 1868-ban. (Tetszés és derültség jobbfelől. Mozgás és zaj a baloldalon.)

A ház a miniszter válaszát tudomásul veszi.

Külföld.

A helyzet Franczia országban meglehetősen komoly és bonyodalmas. Mindazok, kik a kamara tétlenségével és az örökös kormányválsággal elégedetlenek, mindazok, kiknek czéljait, kivánságait mindeddig homály boritja s ezeken kivül a Bonapartisták és a royalisták egy része is Boulanger köré csoportesulnak, aki a hadsereg ifjabb elemeire is meglehetős befolyást gyakorol. — A parlament és a kormány tettereje ugy látszik, egészen megbénult, a mit az a körülmény is bizonyit, hogy Boulangernek a dordognei választókhoz intézett levelét kellő válasz nélkül hagyták. A konzervativek, e veszélyivel teljes helyzetben semlegesek maradnak. Nagyon kétséges, vajjon a kabinetnek lesz-e ideje az alkotmány revisiójára? Bukása Boulanger jelszavát, mely „előbb felosztást, aztán revisió"t kiván, nagyon közel vinné a megvalósuláshoz.

Bismarck lemondásához. A „Pol. Corr." berlini levelezője, ki állitólag a német külügyi hivatalból veszi értesüléseit, a véleményt, hogy a kanczellárválságnak vége van, nem találja alaposnak. A császárné és a kanczellár között e hó 10-én tartott hosszas értekezés eredménytelen maradt, a fennálló nézeteltérések pedig még nincsenek kiegyenlitve és a császárné valamint a kanczellár ragaszkodnak ellentétes álláspontjukhoz. Mivel azonban az a készség meg van, hogy a végleges döntést későbbre halasszák el, azért a kanczellár lemondása ez időre távoli eshetőséggé vált, minthogy Bismarck herczeg lemondását csak is az eljegyzés vagy Battenberg Sándor herczeg kiválóbb állásba való helyezésének ténynyé válása esetére, helyezte kilátásba s nem pedig az esetre is, ha e szándékot a legmagasabb helyen fenntartják. Nem marad más hátra, mint hozzá szokni egy ideig e bizonyára kelletlen állapothoz és egyelőre el sem képzelhető, mikor fog e tekintetben változás beállani. Általánosan azt hiszik, hogy Viktoria angol királynőnek berlini látogatása a fennálló ellentéteket semmi esetre sem fogja élesebbé tenni, igy tehát a kanczellár viszszalépésének eshetőségét sem fogja előmozditani.

Viktória angol királynő kiséret már előkészületeket tesz a Berlinbe való utazásra, a mely a Brenneren át fog történni. Viktoria királynő meghivta az olasz királyi párt, hogy látogassák meg mielőbb Windsorban. Az ola z királyi pár a meghivásnak eleget tesz, ha a politikai viszonyok távozásukat Olaszországból lehetővé teszik. A würtembergi királyné e hó 15-én, a király pedig május hó végén hagyja el Florenczet.

Legujabb posta

— **Frigyes császár és a berliniek.** A német császár pénteken a császárnéval, és Viktória herczegnővel együtt Berlinbe ment Charlottenburgból. A közönség óriási lelkesedéssel fogadta. Ez a lelkesedés mutathatá, hogy a nép mennyire a császár pártján van. A beteg császár Auguszta özvegycsászárnét és fiát a trónörököst látogatta meg. A mint értesültek a berliniek, nagy tömegben gyültek össze a császár palotája előtt, a hol nem törődve a rendőrökkel, felmentek a palota pitvaráig, némelyek még a palotán levő kandeláberekre is felmásztak s addig éljenezték a császári párt, mig az megjelent az ablakban, a hol öt perczig maradt, megköszönve a lelkes tüntetést.

A császár állapota az uj kanül betétele óta javult, de arczán nagyon látni a szenvedés nyomait. Ugy mint a császári palota előtt üdvözölték az uralkodó párt, szintugy elhalmozták lelkes ovácziával, midőn a trónörököst meglátogatták. Annyira körülfogták kocsijukat, hogy ez alig volt képes haladni.

A tüntetés jellege tehát határozottan azt mutatta, hogy a nép szive a császári pár mellett szólalt meg. A német nép nagy része a Battenberg féle házassági kérdésben éppen nem Bismarck mellett foglalt állást.

NAPTÁR.

Április 16. Hétfő. Rom. kath. naptár: Kálliszt. Prot. naptár: Áron. Görög-orosz aptár: (április 4.) György. Nap kél 5 óra 10 perczkor, nyugszik 6 óra 51 perczkor.

Április 19. Esküdtszéki tárgyalás a Jakobovics Mór elleni sajtóperben d. e. 9 órakor a törvényszék. nél.

Április 30. Aradmegye köztörvényhatósági bizottságának tavaszi évnegyedes közgyülése délelőtt 9 órakor.

— „A Kölcsey könyvtár" kedden és szombaton délután 3—4 és pénteken délelőtt 11—12 óra közt használható.

HIREK.

Arad és vidéke.

— **Zenekedvelők közgyülése.** Az aradi zenekedvelők egylete mult vasárnapról elhalasztott közgyülését tegnap délelőtt tartotta meg Atzél Péter elnöklete alatt. Jelen voltak: Sallai Béla dr. alelnök, Vaunay János, Perger János dr., Szentpétery Antal, Krivány János, Máday Mátyás, Révész Nándor, Wadowszky Gusztáv, Krispin József, Preisinger Vilmos, Klein Soma egyleti tagok és Mandl Vilmos dr. titkár. Atzél Péter elnök a közgyülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésére megválasztattak Vaunay János és Máday Mátyás; a számvizsgáló bizottság tagjainak: Krivány János és Preisinger Vilmos. Az évi jelentés, melyet lapunk egész terjedelmében közölt, tudomásul vétetett. A mult évi számadások a számvizsgáló bizottság jelentése szerint rendben találtatván, a felmentvény megadatott. A számadásokból felemlitjük, hogy a bevételi egyenleg 1886. évről 2022 frt 87 kr, tagsági dijakban befolyt 155 frt, zenedei beiratási és tandijakban 1552 frt 75 kr, Arad sz. kir. város segélye 400 frt, kamat és egyéb bevételek 385 frt 36 kr. Összes bevétel 4515 frt 98 kr. Kiadás volt: házbér 300 frt, tanárok fizetése 1280 frt, kezelési költségek 39 forint 15 kr, egyéb kiadások 168 frt 75 kr., összes kiadás 1787 frt 90 kr. Pénztári maradvány 2728 frt 08 kr. A vagyonkimutatás szerint az intézet ez időszerinti vagyona 6098 frt 08 krajczár. — Megállapittatott azután az 1888. évi költségirányzat 2140 frt kiadás és 2545 frt remélhető bevétellel. Megjegyzendő, hogy a bevétel a mult évinél is mérsékeltebben vétetett előirányzatban. — Révész Nándor inditványára az évi 400 frtnyi segélyért Arad városának jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik, s ez Arad város hatóságának jegyzőkönyvi kivonatban tudomására hozattatni fog. Az alapszabályok módositása iránt beadott inditványra vonatkozólag Sallai Béla dr. ajánlata folytán utasittatott a választmány, hogy az alapszabályok szükségesnek látszó módositását készitse elő s ha e munkálatával elkészült ennek tárgyalására rendkivüli közgyülést hivjon össze. — Ezzel a közgyülés tárgysorozata kimeritve lévén, elnök a közgyülést berekesztette.

— **Eljegyzés.** Török Tivadar lapunk segédszerkesztője szombaton jegyezte el báró Wattmann-Maelcamp-Beaulieu Philo kisasszonyt, báró Wattmann-Maelcamp-Beaulieu Miklós pozsonyi cs. kir. nyugalmazott huszárszázados leányát.

— **Az aradi takarék- és segély egylet** tegnap, vasárnap délelőtt tartotta meg a városháza kistermében április 2-ról elhalasztott rendkivüli közgyülését Grünvald F. elnöklete alatt és a tagok kis számu részvéte mellett. A rendkivüli közgyülés egyetlen tárgya az alapszabályok módositása volt s a kiküldött bizottság javaslata erre vonatkozólag elfogadtatott. Lényegesebb változtatást az alapszabályok a tekintetben szenvedtek, hogy a ciklus 6 évről 3 évre szállittatott le s törzsbetétenként a beiratási dij az eddigi 50 kr. helyett 25 krban állapittatott meg. A jegyzőkönyv hitelesitésére Keresztes Akos és Vaszics György kérettek fel.

— **Az aradi és aradvidéki tisztviselői** kör kebelében alakult fogyasztási szövetkezet tegnap délután tartotta közgyülését, melyen elnöknek Millig József, igazgatóknak Jánossy Béla, Antolik Károly, pénztárnoknak Krivány János, titkarnak Széchy Akos választattak meg.

— **Hangverseny.** Az aradi zenekedvelők egyesületének zenedéje vagyonának gyarapitására tegnap délután tartott hangversenyén nagy és elegáns közönség jelent meg, pedig koncert-évad rég elmult, sőt idetova a saison-morte küszöbén leszünk. A hangverseny vonóstétellel kezdődött. Mendelssohn Octettjét mutatták be hegedün Hendl János, Budits Ádám, Dancs Ferencz, Mandl Vilmos dr. urak, violán Robitsek Samu és Jánosi Béla urak; gordonkán Höszly Jakab és Rau György urak. A remek Octett előadását nagy élvezettel hallgatta a közönség, mivel a darab minden részecskéje, finom bája a szép előadással érvényre juttatatott. — Zólyomi Jenő ur Schubert és Brahms egy-egy dalát interpretálta, végül pedig Suppé „Sonst nichts" cz. pompás dalát. Zólyomi ur perfekt előadása, érczes férfias hangja a közönségre nagy hatással volt. A dalokat Höszly Jakab ur kisérte. Énekszámmal gyönyörködtette a közönséget Tagányi Hajnalka kisasszony, bemutatván Förstertől és Gounodtól egy-egy piecet s mivel a tapsvihar szünni nem akart, ráadásul magyar népdalokat énekelt kitünő előadásban. Ez a népdal volt az egyedüli, mely a koncert magyar jellegét megmentette, mert csupa német (egy olasz) szövegü dalt hallottunk. A kisasszony énekét Sallay Béla dr. ur kisérte zongorán; ugyancsak tőle tiszta és szép előadásában élvezhette a közönség Reinhold egy Etudjét, Chopintól egy Mazurkát és Reinhold Impromptujét s mivel a taps szünni nem akart mig ujra meg nem jelen az emelvényen, még egy darabot. Mondanunk szinte felesleges is, hogy a programm minden tételét a közönség lelkesen megtapsolta.

— **Ujoncozás Világoson.** A világosi sorozó járásban illetékes hadkötelesek ujoncozása ma, hétfőn kezdődik Világoson. A sorozó bizottság polgári elnöke Szathmáry Gyula megyei főjegyző, ki tegnap e czélból kintazott Világosra és 2—3 napot ott fog tölteni.

— **A Szárazér mentén** — mint Makóról irják — mindenütt örvendetes apadás mutatkozik. Az igácsi csárdánál, valamint a geucsháti csatornában e legutolsó jelentések szerint 5—6 cm. apadás észlelhető. A fokozatos leeresztés pénteken N.-Varjason és Tornyán megkezdetett, hasonlóképpen megnyittattak a szionda-basarági eltömések, valamint a Justh-birtokon eszközölt elzárások. Hétfőn a megbizott mérnök a vizesi pusztán nyittat, a hol a felduzzadt viz már a közlekedést is nagy mértékben akadályozta. A leeresztés is a „fokozatos" elv szerint történik. Nevezetesen a lefolyásnak csak 600 liternyi vizbőség engedtetik másodperczenként, s miután a pumpa ugyanezen idő alatt 1 kbm. vizet emel ki, ellentétről idelent szó sem lehet. Általában a szárazéri veszélyt megszüntnek tekinthetjük. Annál nagyobb bajt okoznak azonban Makón a Maros fakadó vizei, melyek a levezető csorgó eltömése folytán, az ott levő földeket — nagyobbrészt hagymásoké — el fogják egészen önteni.

Szinház.

— április 15.

— **Ujházi Ede** ma szakadásig telt ház előtt mutatta be az ő sokat emlegetett és méltán magasztalt Gonosz Pistáját, a „Faluroszszá"-ban, Ugyszólva minden szavával derültséget keltett. Originális s rendkivül találó fogásaival valóban páratlanná tette az élvezetet, mi e tösgyökeres, magyar zamatu alakjának szemléléséval jár. A közönség — természetesen — elhalmozta tetszés nyilatkozataival. Méltán kijutott ebből a többi szereplőknek is, mert az előadás minden izében kitünő volt, a miben nagyrésze volt a szereposztásnak, smeg vagyunk győződve, hogy ilyen ensemble-t bajosan produkálnak a darabban a vidék valamelyik szinpadán. — Ujházi holnap hétfőn „Stilton Timót"-ban lép fel, mire nézve utalunk lapunk mai tárczájára.

— **Czifra Juczi** czim alatt E. Illés Károly ismert aradi jeles kriminalista, egy 3 felv. népszinmüvet irt, mely csütörtökön kerül szinre először az aradi szinházban. A darab iránt általános az érdeklődés és a csütörtöki premiére, nagy vonzerejének igérkezik.

Ujházy Ede ur,

a budapesti nemzeti szinház elsőrendü művészének — negyedik és utolsóelőtti vendégjátékául, bérletfolyamban, először:

Magyar Színészet — Aradvárosi szinház

Folyó sz. 191 — Évadbérlet 151. sz.

Hétfő, 1888. április 16-án:

STILTON TIMOT.

Vigjáték 5 felvonásban Irta Poole János.

SZEMÉLYEK.

Báró Mowbray Osbaldiston	—	Szabó Antal
Percy, fia	—	Zilahy Gyula
Neville Frank	—	Somló Sándor.
Stilton Timot	—	UJHÁZY EDE
Moushine Diok	—	Tollagi Adolf.
Ruby, korcsmáros	—	Balassa Jenő.
Deshalong Bob, kocsis	—	Réthey Lajos.
Rivers Ellen	—	Csanyuga Emma
Stilton Mary	—	Kalmár Piroska
Miss Sanders Sallá	—	A.-Zombory I.

Kezdete 7 és fél órakor.

Közlekedés.

A vonat	ind.	Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6.20	este	7.—
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg.	5.45
„	este	9.17	d. u.	4.19
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ vegyesvonat Radna-Lippáig	d. u.	2.17	d. e.	7.38
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e.	11 38
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e.	9 27
„ „	d. u.	5.48	este	8.17
Borossebesi vonat	regg.	6.38	regg.	8.38
„ „	d. u	4 42	este	6 35
Szegedi személyvonat	regg.	4 38	regg.	8.15
„ „	d. u	2.56	d. u.	7 50

Felelős szerkesztő:
HINDY ÁRPÁD.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüditi, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesitésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozditja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatba tartja a „fürdés."

A fürdés, kiválólag a gőzfürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felhöre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s igy lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék; ezáltalegészségünk biiztositttatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk.

Simay István a „Maros"-gőzfürdő tulajdonos

a fürdési dijak oly méltányosan állapitotta meg, hogy azt mindenki használhatja. — **Télen át reggel 7 órakor nyittatik a fürdő.**

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70 kr
10 db. bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy deák-jegy	40 kr.

USZODA ZUHANYNYAL

télen át zárva van.

HIDEG GYÓGY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	50 kr.
15 darab bérlet-jegy	6 frt 75 kr.
30 „ „	13 frt 50 kr.
Mossással egy személy	70 kr.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak.

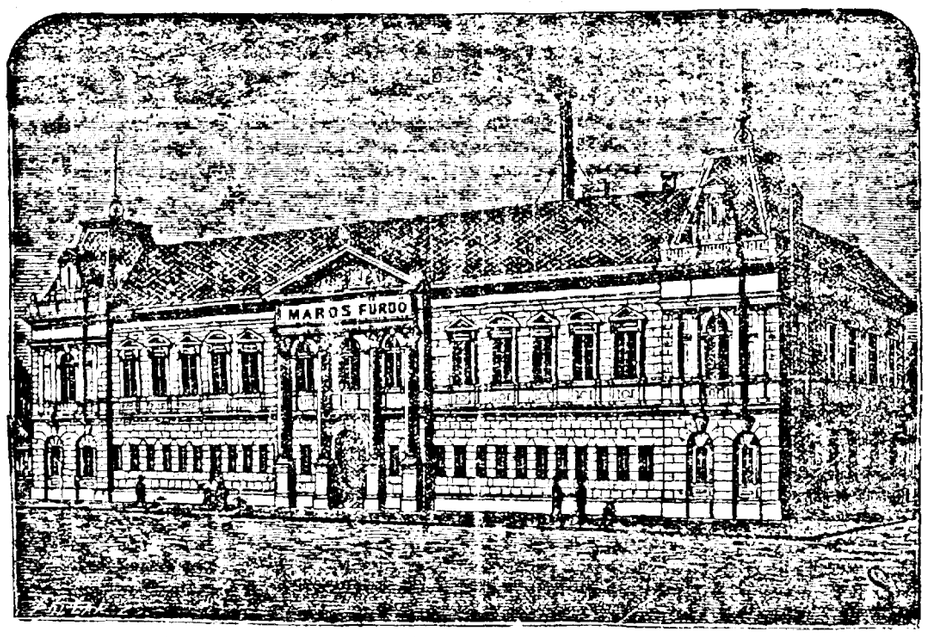

VAS- és MOOR-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	1 frt — kr
10 darab bérlet-jegy	9 frt 50 kr

MÁRVÁNY-KADFÜRDÖK.

Ruhával	50 kr.
Ruha nélkül	40 kr.
10 darab bérlet-jegy	2 frt 50 kr

VILLÁNY-FÜRDÖ.

Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. berlet-jegy	6 frt 50 kr.

Külön ruha-dijak:

1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törülköző	3 kr.

Pénztárnyitás: nyáron reggeli 6 órakor. télen reggeli 7 órakor.

SZÜRT MAROS-IVOVIZ eladásra is havi bé nyujtatik. Előlegezni a pénztárnál lehet.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.